

## FIȘA DISCIPLINEI

### 1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea “Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Psihologie și Științe ale Educației
1.3 Departamentul	Psihopedagogie Specială
1.4 Domeniul de studii	Științe ale educației
1.5 Ciclul de studii	Master
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Terapia limbajului și audiologie educațională / Logoped (Cod COR* 226603), Consilier învățământ (Cod COR* 235103) și Expert învățământ (Cod COR* 235104)

### 2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	PMR2120 Evaluarea și terapia complexă a persoanelor cu dizabilități multiple/Evaluation and complex therapy of children with multiple disabilities						
2.2 Titularul activităților de curs	Conf. univ.dr. Andrea Hathazi						
2.3 Titularul activităților de seminar	Conf. univ.dr. Andrea Hathazi						
2.4 Anul de studiu	2	2.5 Semestrul	I	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DA

### 3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					25
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					25
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					26
Tutoriat					5
Examinări					2
Alte activități: .....					
3.7 Total ore studiu individual		83			
3.8 Total ore pe semestru		125			
3.9 Numărul de credite		5			

### 4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	
4.2 de competențe	

### 5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> <li>Materiale didactice si softuri specifice pentru persoanele cu dizabilități multiple existente la departament sau preluate de pe Internet</li> </ul>
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> <li>Materiale didactice si softuri specifice pentru persoanele cu dizabilități multiple existente la departament sau preluate de pe Internet</li> </ul>

## 6. Competențele specifice acumulate și rezultate ale învățării

<b>Competențe profesionale</b>	<p>CP. 1. Elaborează și implementează strategii și programe de prevenție, depistare și intervenție timpurie în tulburările de limbaj, vorbire și auz.</p> <p>Rezultate ale învățării:</p> <p>1.1. Absolventul identifică factorii de risc în contextul tulburărilor de limbaj și de comunicare și al dizabilității auditive, cu scopul prevenirii instalării acestor tablouri patologice.</p> <p>1.2. Absolventul cunoaște factorii etiologici ai diferitelor tablouri patologice din sfera limbajului și a funcționării auditive.</p> <p>1.3. Absolventul identifică și elaborează strategii de prevenție în tulburările de limbaj și auz.</p> <p>1.5. Absolventul elaborează programe de intervenție timpurie în tulburările de limbaj și auz.</p> <p>1.6. Absolventul folosește evaluarea de progres pentru a revizui programul terapeutic implementat.</p> <p>CP. 2. Realizează un demers diagnostic complex și de diagnostic diferențial în contextul tulburărilor de limbaj și al dizabilităților auditive, prin utilizarea instrumentarului psihopedagogic și audiologic.</p> <p>Rezultate ale învățării:</p> <p>2.1. Absolventul cunoaște teste, probe, instrumente formale de evaluare specifice diferitelor tablouri patologice din contextul tulburărilor de limbaj și al dizabilităților auditive.</p> <p>2.2. Absolventul cunoaște și aplică în selecția instrumentelor de evaluare diagnostică criterii de calitate psihometrică riguroase aferente acestei funcții a evaluării.</p> <p>CP. 3. Elaborează și implementează demersuri de intervenție adecvate copiilor cu deficite la nivelul auzului și cu tulburări de limbaj și comunicare, în contextul tendințelor actuale, în plan educațional și terapeutic.</p> <p>Rezultate ale învățării:</p> <p>3.1. Absolventul elaborează planuri/ programe de intervenție și consemnează orice modificare în aceste planuri în vederea ajustării continue a demersului de intervenție din contextul tulburărilor de limbaj și a dizabilității auditive.</p> <p>3.2. Absolventul selectează modalitățile terapeutice adecvate și le corelează cu conținuturile și resursele potrivite, în vederea dezvoltării de abilități și competențe funcționale pentru persoanele cu tulburări de limbaj și dizabilități auditive.</p> <p>3.6. Absolventul proiectează și implementează design-uri de cercetare în domeniul tulburărilor de limbaj și al audiologiei educaționale, în vederea îmbunătățirii demersului terapeutic.</p> <p>CP. 4. Proiectarea și implementarea de design-uri de cercetare în domeniul tulburărilor de limbaj și al audiologiei educaționale.</p> <p>Rezultate ale învățării:</p> <p>4.1. Absolventul cunoaște conținutul, utilitatea și limitele principalelor metodologii de cercetare calitativă și cantitativă aplicabile specificului evaluării și intervenției în domeniul tulburărilor limbajului, comunicării și al dizabilităților auditive.</p> <p>4.4. Absolventul implementează cercetări-acțiune.</p>
--------------------------------	---

<b>Competențe transversale</b>	<p>Competențe transversale</p> <p>CT. 1. Aplicarea principiilor și a normelor de deontologie profesională fundamentate pe opțiuni valorice explicite în relație cu drepturile și demnitatea persoanelor cu dizabilități.</p> <p>Rezultate ale învățării:</p> <p>1.1. Absolventul cunoaște codul de etică și deontologie profesională al domeniului terapiei limbajului și al audiologiei educaționale.</p> <p>1.3. Absolventul identifică situațiile în care sunt abateri de la codul de etică și normele deontologice profesionale.</p> <p>1.4. Absolventul analizează abordările diagnostice și terapeutice cu scopul de a asigura respectarea normelor de etică și deontologie profesională.</p> <p>1.5. Absolventul realizează demersuri de evaluare și intervenție în sfera tulburărilor de limbaj și comunicare respectând drepturile fundamentale ale omului, normele legislative și demnitatea umană.</p> <p>1.6. Absolventul contribuie la îmbunătățirea calității serviciilor de terapie tulburărilor de limbaj, la dezvoltarea domeniului și a profesiei și respectă codul de etică profesională.</p> <p>CT. 2. Cooperarea eficientă în echipe de lucru profesionale, interdisciplinare, specifice desfășurării proiectelor și programelor din domeniul științelor educației.</p> <p>Rezultate ale învățării:</p> <p>2.1. Absolventul colaborează cu membri ai familiei și cu ceilalți specialiști în cadrul echipei multidisciplinare formate din: specialiști în terapia limbajului, psihopedagogi, audiologi educaționali, psihologi, profesori de sprijin/ itineranți, medici, asistenți sociali, etc.</p> <p>2.3. Absolventul integrează elementele de diagnostic ale întregii echipe, în vederea identificării unor soluții terapeutice adecvate domeniului terapiei limbajului și audiologiei educaționale.</p> <p>2.4. Absolventul demonstrează abilități de comunicare eficientă în raporturile cu ceilalți membri ai echipei de lucru.</p> <p>2.5. Absolventul realizează o abordare interdisciplinară a cazurilor de tulburări de limbaj și comunicare, pe baza informațiilor oferite de echipa multidisciplinară.</p> <p>2.6. Absolventul deține tehnici de rezolvare a conflictelor în cadrul muncii în echipă.</p> <p>CT. 3. Utilizarea metodelor și tehnicilor eficiente de învățare pe tot parcursul vieții, în vederea formării și dezvoltării profesionale continue.</p> <p>Rezultate ale învățării:</p> <p>3.1. Absolventul utilizează platformele de e-learning, a învățării de tip blended learning și a bazelor de date internaționale pentru dezvoltarea personală și profesională.</p> <p>3.2. Absolventul identifică nevoia de învățare continuă, precum și soluțiile adecvate.</p> <p>3.4. Absolventul utilizează bazele de date internaționale și resursele digitale, în vederea învățării continue.</p> <p>3.6. Absolventul deține abilități de integrare eficientă a competențelor de învățare clasice și moderne pentru a-și asigura învățare continuă.</p>
--------------------------------	--

## 7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<p>Cunoașterea, înțelegerea conceptelor, teoriilor și metodelor privind procesele de evaluare și intervenție în contextul dizabilităților multiple în vederea facilitării comunicării, învățării și incluziunii școlare și sociale.</p> <p>Utilizarea competențelor dobândite în practica și în comunicarea profesională în cadrul muncii în echipa interdisciplinară.</p>
---------------------------------------	--

7.2 Obiectivele specifice	<p>Să dobândească cunoștințe și abilități privind utilizarea strategiilor adecvate în dezvoltarea abilităților la persoanele cu dizabilități multiple</p> <p>Să dobândească cunoștințe și abilități privind dezvoltarea și implementarea strategiilor, tehnicilor și metodelor specifice evaluării persoanelor cu dizabilități multiple</p> <p>Să dobândească cunoștințe și abilități privind implementarea strategiilor de intervenție specifică la copiii cu deficiențe severe, grave și profunde</p> <p>Să dobândească cunoștințe și abilități privind modalități de evaluare a comunicării și proiectarea planului de intervenție personalizat</p> <p>Să dobândească cunoștințe și abilități privind caracteristicile mediului de învățare și comunicare la persoanele cu dizabilități multiple</p> <p>Să dobândească cunoștințe și abilități privind modalitatea de integrare școlară, socială și profesională a persoanelor cu dizabilități multiple</p>
---------------------------	--

## 8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Definiție, caracteristici și implicații ale dizabilităților multiple.	Prelegere, Expunere interactivă Analiza studii de caz	Prezentări video
Procesul de integrare senzorială. Programe de stimularea multisenzorială.	Prelegere, Expunere interactivă.	Analiza video Prezentare camera de stimulare multisenzorială
Tipuri și principii de evaluare. Evaluarea funcțională	Prelegere, Expunere interactivă. Dezbateri	Prezentări video Fișe de observație
Profilul de dezvoltare și determinarea obiectivelor în intervenția psihopedagogică	Expunere interactivă. Studii de caz.	Analiza studii de caz Modele de programe de intervenție
Evaluarea abilităților de comunicare în contextul dizabilității multiple	Expunere interactivă. Studii de caz.	Prezentări video Resurse specifice
Metode și tehnici specifice de dezvoltare a abilităților de comunicare	Expunere interactivă. Studii de caz.	Resurse specifice Analiză video
Abordarea Millieu	Expunere interactivă.	Prezentări video
Caracteristici, evaluare și modalități de intervenție psihopedagogică	Expunere interactivă. Studii de caz. Dezbateri	Prezentări video
Abordări naturale utilizate în terapia complexă	Expunere interactivă.	Prezentări video
Curriculum și programe educaționale	Prelegere	Activități practice
Programe de intervenție psihopedagogică		Exemple de PIP-uri
Sistemul de întărire în abordarea comportamentelor dezadaptative	Expunere interactivă.	Prezentări video
	Expunere interactivă. Studii de caz.	Prezentări video
Bibliografie		

Alsop, L. (2002). *Understanding Deafblindness*. Logan: Utah, dba HOPE, Inc.

Brady N., Bashinski S. (2009). Increasing communication in children with vision and hearing loss. *Research & Practice for Persons With Severe Disabilities*, 33(1–2), 59–70.

Brown F., Cohen S. (1996). Self-determination and young children. *Journal of the Association for Persons With Severe Handicaps*, 21(1), 22–30.

Best, A. (1997). Management issues in multiple disabilities. In H. Mason, S. McCall (Eds.) *Visual impairment. Access to education for children and young people* (pp. 377-385), London: David Fulton Publishers.

Chen, D. (1999). Learning to Communicate: Strategies for Developing communication with Infants Whose Multiple Disabilities include Visual Impairment and Hearing Loss. *Resources*, 10 (5), 1-6.

Gallagher, A., & Lassonde, M. (2005). Neuropsychologie de l'épilepsie infantile. *Canadian Psychology*, 46 (4), 223-234.

Gense, M.H., & Gense, J.D. (1994). Identifying autism in children with blindness and visual impairments. *Review*, 26, 2, 55-62.

Hathazi, A. (2004). *Evaluarea copilului cu surdocecitate*, Bucuresti: Ed. Semne.

Hathazi, A. (coord.)(2012) *Comunicarea în contextul deficienței multiple*, Vol.I. Cluj- Napoca, Presa Universitară Clujeană

Hathazi, A. (2015), Dizabilitatea multiplă, în Roșan, A, (2015), Psihopedagogie specială. Modele de evaluare și intervenție, Iași, Editura Polirom.

Horn E., Lieber J., Sandall S., Schwartz I., Worley R. (2002). Supporting young children's IEP goals in inclusive settings through embedded learning opportunities. *Topics in Early Childhood Special Education*, 20, 208–223.

Horn E. M. (1997). Achieving meaningful motor skills: Conceptual and empirical bases of a neurobehavioral intervention approach. *Mental Retardation and Developmental Disabilities Research Reviews*, 3, 138–144.

Hunt P., Soto G., Maier J., Doering K. (2003). Collaborative teaming to support students at risk and students with severe disabilities in general education classroom. *Exceptional Children*, 69, 315–332., H.H., & Cohen, E.J. (2002). Educating students who have visual impairments and who exhibit emotional and behavior problems. In S.Z. Sacks, R.K. Silberman, R.K. (Eds.), *Educating students who have visual impairments with other disabilities* (pp. 263-302), 2<sup>nd</sup> Ed., Paul H. Brooks Publishing Co., Baltimore.

McInnes, J.M. și Treffry, J.A. (2001). *Copilul cu surdocecitate - Ghid de dezvoltare*. București: Editura Semne.

Miles, B., & Riggio, M. (1999). *Remarkable Conversations*. Massachusetts: Perkins School for the Blind.

Neilsen, S. L., & McEvoy, M. (2004). Functional behavioral assessment in early education settings. *Journal of Early Intervention*, 26(2), 115-131.

Nelson, C., van Dijk, J., McDonnell, A.P., & Thompson, K. (2002). A framework for understanding young children with severe multiple disabilities: The van Dijk approach to assessment. *Research & Practice for Persons with Severe Disabilities*, 27(2), 97-111.

Rosen, S. (2002). Educating students who have visual impairments with neurological disabilities. S.Z. Sacks, R.K. Silberman (Eds.), *Educating students who have visual impairments with other disabilities* (pp. 221-262), 2<sup>nd</sup> Ed. Baltimore: Paul Brookes Pub. Co.

Sacks, S.Z., & Silberman, R.K. (Eds.) (2002). *Educating students who have visual impairments with other disabilities*, 2<sup>nd</sup> Ed. Baltimore : Paul H. Brooks Publishing Co.

Westling, D.D., Fox, L. (2000). *Teaching students with severe disabilities*, 2<sup>nd</sup> Ed. London: Prentice-Hall International.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
Implicațiile educaționale ale dizabilităților multiple	Dezbatere. Expunere interactivă. Munca în perechi	Prezentări video

Evaluarea funcțională. Echipa multidisciplinară. Harta nevoilor	Dezbateri. Expunere interactivă. Problematizare	Prezentări video
Evaluarea bazată pe curriculum	Expunere interactivă. Dezbateri. Munca în grup.	Prezentare Curriculum DSM
Observația și elaborarea fișelor de observație în evaluarea funcțională	Expunere interactivă. Dezbateri. Munca perechi.	Prezentări modele fișe de observație
Instrumente de evaluare utilizate în contextul deficienței multiple	Dezbateri. Problematizarea. Studiu de caz.	Scala Callier Azusa
Metode de intervenție	Dezbateri. Studii de caz	Înregistrări video
Sistemul de întăriri și recompense în intervenție	Dezbateri. Joc de rol	
Abordarea Millieu	Dezbateri. Problematizare. Studiu de caz	
Analiză curriculum. Elaborare obiective educaționale	Expunere interactivă. Dezbateri. Problematizare	
Particularități ale mediului de învățare și comunicare	Dezbateri	
Elaborarea planului de intervenție personalizat	Analiză studii de caz.	Înregistrări video
Adaptări curriculare	Expunere interactivă. Dezbateri.	Înregistrări video
Planificarea proceselor de tranziție și elaborarea planului de servicii personalizat.	Dezbateri. Studii de caz	Înregistrări video.
Abordarea centrată pe familie	Expunere. Studii de caz.	Prezentări video
<p><b>Bibliografie</b></p> <p>Gleen, S., Cunningham, C., Shorrock, A. (1996). Social interaction in multi-sensory environments. In N. Bozic, H. Murdoch (Eds.) (1996). <i>Learning through interaction. Technology and children with multiple disabilities</i> (pp. 66-82). London: David Fulton Publishers, London.</p> <p>Giangreco M. (2011). Foundational concepts and practices for educating students with severe disabilities. In Snell M. E., Brown F. (Eds.), <i>Instruction of students with severe disabilities</i> (7th ed., pp. 1–30). Upper Saddle River, NJ: Merrill-Pearson.</p> <p>Jamieson S., (2004). Creating an educational program for young children who are blind and who have autism. <i>RE:view, Rehabilitation and education for blindness and visual impairment</i>, 35 (4), 165-177.</p> <p>Orelove, F.P., Sobsey, D. (1987), <i>Educating Children with Multiple Disabilities</i>, London, Paul H. Brookes Publishing</p> <p>Udvari-Solner A., Causton-Theoharis J., York-Barr J. (2004). Developing adaptations to promote participation in inclusive environments. In Orelove F. P., Sobsey D., Silberman R. K. (Eds.), <i>Educating children with multiple disabilities: A collaborative approach</i> (4th ed., pp. 151–192). Baltimore, MD: Brookes.</p> <p>Wehmeyer M., Palmer S. (2003). Adult outcomes for students with cognitive disabilities three-years after high school: The impact of self-determination. <i>Education and Training in Developmental Disabilities</i>, 38(2), 131–144.</p> <p>White, M.T., Garrett, B., Kearns, J.F., &amp; Grisham-Brown. (2003). Instruction and assessment: How students with deafblindness fare in large-scale alternate assessments. <i>Research &amp; Practice for Persons with Severe Disabilities</i>, 28(4), 205-213.</p>		

Woods, J.J., & McCormick, K.M. (2002). Toward an integration of child-and family-centered practices in the assessment of preschool children: Welcome the family. *Young Exceptional Children*, 5(3), 2-11.

### 9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Registrul Național al Calificărilor din învățământul Superior (<http://www.rncis.ro>)
- Clasificarea Ocupațiilor din România (<http://www.mmuncii.ro/>)

### 10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Participare activă	Observație	70%
	Examen scris	Examen	1 punct oficiu 10%
10.5 Seminar/laborator	Prezența 75%		10%
	Portofoliu	Analiza produselor activității	10%
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"><li>➤ Elaborarea unui plan de evaluare în vederea realizării unui profil de dezvoltare la un copil cu dizabilități multiple</li><li>➤ Elaborarea unui studiu de caz ce face referire la metodele de intervenție specifice utilizate în terapia complexă a unui copil cu dizabilități multiple</li></ul>			

Data completării  
03.09. 2023

Semnătura titularului de curs  
Conf. univ. dr. Andrea Hathazi

Semnătura titularului de seminar  
Conf. univ. dr. Andrea Hathazi

Data avizării în departament  
27.09.2023

Semnătura directorului de departament  
Prof. univ. dr. Adrian Roșan